

ELŐFIZETÉS.

HELYBEN:

Egy évre 28 korona.
Fél évre 14 korona.
Egy negyed évre 7 korona.
Egy hónap 2 k. 40 L.

VIDÉKEN:

Egy évre 32 korona.
Fél évre 16 korona.
Egy negyed évre 8 korona.
Egy hónap 2 k. 50 L.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 387.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Résevény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1916.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Szombat, szeptember 23.

Csökken az orosz offenzíva.

— Visszavert támadások. — Az oláh harctéri helyzet változatlan. —

Budapest, szeptember 22. (Hivatalos.)
A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Románia elleni harc vonal:

Nem volt különösebb esemény. A helyzet változatlan.

Károly főherceg lovassági tábornok arcvonala:

A Kárpátokban tegnap az oroszok támadási tevékenysége valamivel csökkent. Dornavairától északra, a lucinsi méntelepektől délnyugatra és Ludowa vidékén ellenséges előretöréseket visszavertünk. Bysztrecztől délre a tegnapielőtt visszafoglalt Smostrec-magaslatot újra elvesztettük. Máskülönben nincs nevezetesebb esemény.

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregportja:

Böhm-Ermolli vezérezredes hadseregénél az ágyuharc erősödött. Swinuchytól keletre ellentámadásaink ellen az ellenség új oszlopokat dobott, de mindenütt visszavertük őket.

Olasz és délkeleti hadszíntér:

Nincs különösebb esemény. Hófer altábornagy, a vezérkari főnök helyettese.

Tengeri repülőink bravúrja.

Események a tengeren.

Egy repülőgépnél — vezetője Zelezny fragethadnagy, megfigyelője báró Klimburg fragethadnagy — a déli Adrián a Foucault nevű francia tengeralattjárót bombatalálattal elsüllyesztte. Az egész személyzetet, két tisztet és huszonkét főből álló legénységet — sokat közülök már fuldokló állapotban — ez, valamint egy másik repülőgép, melynek vezetője Konjovich sorhajóhadnagy, megfigyelője Severa tengerész zászlós — megmentette és foglyul ejtette. Félórával később a foglyokat egy torpedóhajónk átvette és partra szállította, két tiszt kivételével, akiket repülőgépen hoztak a kikötőbe. Hajóhadparancsnokság.

Menekülésszerűen futnak az oláhok Dobrudzsában.

(Visszavert orosz támadások.)

Berlin, szeptember 22. (Hivatalos.)
A nagy főhadiszállás jelenti:

Nyugati harctér:

A Somme és a Maas-területen folyt élénk tüzérségi és kézigránát harcoktól eltekintve nincs jelentős változás.

Elég volt a szavakból.

Arad, szeptember 22

A belügyminiszter a főrendiházban ma hangot adott az egész magyar nemzet legforróbb vágyának. „Erdély ragyogóbb lesz, mint volt” — mondta Sándor János, akinek ősi birtoka táján, sajnos még ma is az oláh booskora uralkodik. De már nincs mese: az a szent pillanat, amikor a mi drága földünk rubintos esücskéről teljesen levakarjuk a rozsdát és amikor dusan virágzó kertünk legbujább gyümölcsfáját megszabadíthatjuk az idegen fergektől, a kártékony hernyóktól.

Az egész nemzet kitárt kebelével — amely mögött fájdalomtól és haragtól vérző szív vergődik — ajánlja fel életét és vérért Erdély megmentése érdekében és ellentmondást nem tűrő parancsnak tekinti a kormány minden óhaját. Ámde a magyarságnak e sóha meg nem sokallott áldozatokkal szemben szintén vannak kívánságai Erdély érdekében. Már négy hete lesz, hogy csaknem kétszáz ezer derék magyar állampolgár volt kénytelen elrohanni ősi hátlékából és ott hagyni mindazt, amit egy hosszú élet munkájának gyümölcseként szeretett. Négy hete bolyonganak az országban ezek a szerencsétlen áldozatai az oláh alattomoságnak és a szalon-diplomáciának. A magyar társadalom az édes anya könyvesen szerelmes áldozatkészségével és rajongásával ölette magához őket. De, bosszúnak kérünk, ez nem elég. Az új-ságok gyűjtése, a társadalom vezetőinek bizalma nem pótolhatja náluk az elveszett vagyont, a rombadőlt családi tűzhelyet. Az a néhány millió korona, ami összegyűlt, nem gyógyíthatja be az oláh tör-okoza sebeket, de még csak nem is csillapíthatja eléggé a fájdalmakat. Kétszáz ezer lélek nem élhet hosszú ideig könyöradományokból, ha az adományokat mindjárt a testvéri szeretet melegébe is burkoljuk. Kétszáz ezer embert nem szabad beteken, talán hónapokon át rendszeres munka nélkül hagyni, mert ebből sok milliárdnyi vesztesége lesz a nemzeti vagyonnak. Az államnak kötelessége gondoskodni Erdély balsorsa fiáról és szeretnők már látni azt a grandiózus tervet, amelyen felépül a menekültek okos, helyes, a nemzeti érdekeknek teljesen megfelelő ellátása, foglalkoztatása. A szavak áradata után — lássuk a tetteket, hogy megítélheessük, vajjon Erdély csakugyan ragyogóbb lesz-e, mint volt. (—)

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg vezértábornagy hadseregének harc vonala:

Lucktól nyugatra gyengébb orosz támadások balul végződtek. Koritnicánál az ellenség állásunk egyes kis részeiben még tartja magát. A szeptember huszadiki harcokban hétszázhatvan fogoly és több gépfegyver jutott kezünkre. A Sereth és a Strypa közti arcvonal egy részén, Zborovtól északra heves tüzérségi harc folyt. Az ellenség támadásait zárótűzünkkel megakadályoztuk.

Károly főherceg lovassági tábornok hadsereg harc vonala:

A Narajowkánál élénk tüzelés és helyenkint gyalogsági tevékenység. A Kárpátokban a Smotrec-kupot ismét elvesztettük. A Baludova mentén az oroszok folytatták erőfeszítéseiket, amelyek hála derék vadászaink szívósságának ismét sikertelenek maradtak. A Tatárka szakaszon és Dornavairától északra a támadásokat visszavertük.

Erdélyi harctér:

Nincs ujság.

Balkán hadszíntér:

Mackensen vezértábornagy hadseregportja:

Dobrudzsában Topraisartól délnyugatra nagy román erők támadásba mentek át. Német bolgár és török csapatoknak az ellenség szárnya és háta ellen intézett átkaroló ellentámadása következtében a románok menekülésszerűen vonultak vissza.

Macedóniai hadszíntér:

A harci tevékenység a florinai mendencében élénk maradt s a Vardartól keletre ismét felújult. Ludendorff, első főszállás-mester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

LEGUJABB.

Éjjel 2 órakor érkezett jelentés.

Kopenhága. A Politiken arról értesül, hogy az északi államok miniszteri konferenciáján indítványt tettek arra, hogy az északi államok közvetítsék a béketárgyalásokat. Az indítványt előzőleg letárgyalta a svéd interparlamentáris konferencia, de az angol és francia követek kijelentették a norvég képviselőknek, hogy a közvetítés eszméje ezidő szerint nem számíthat náluk kedvező fogadtatásra.

Nem állt az entente mellé a görögkirály

— Távirati tudósítás. —

London. A Reuter ügynökség jelenteti Athénből: A politikai külügyminisztérium vezérigazgatója, esütörtök délelőtt megjelent Eliot angol követnél és kijelentette, hogy a Kologeropulos kabinet csupán ügyvezető minisztérium, s hozzáfűzte, hogyha a kabinetet elismeri, feláldozzák azokat a minisztereket, akik a tárcá átvétele előtt az ententeot támadták. Demidow orosz követ szintén jelen volt a beszélgetésnél.

Berlin. A Vossische Zeitungnak jelentik a görög-macedóniai határról: Az entente-nak a tényeket elferdítő, tendenciózus és hazug kiszolgálata következtében szükségessé vált, hogy a görögországi eseményekről a következő és az igazságnak megfelelő tényeket megállapítsuk: **Egy szó sem igaz abból, hogy Konstantin király bárkinek is azt jelentette volna ki, hogy az entente mellé áll. A szaloniki lázadónak, mikor ezek a királynál megjelentek, egy hozzájuk intézett beszédben csak annyit jelentett ki, hogy árulók azok a tiszték, akik az ententehez csatlakoztak és ez a kijelentés abban az időben történt, amikor az impozáns entente-flotta még a Pireusban hurgonyzott. A király szavai a hadseregben mindenütt mély benyomást okoztak és elmondható, hogy a pártok kialakulása teljesen megtörtént. Akiket Venizelos és az idegen arany elcsábított, azok már az entente szolgálatában állanak. A hadsereg talyomó része királyhű maradt és magatartását a vi-**

szonyokhoz mértén juttatja kifejezésre. Az entente hazugságok vége nélküli sorába tartozik az is, hogy Larisszában király-ellenes mozgalom van. Egy dolog pozitív és ezt mindig szem előtt kell tartani: **a király és Venizelos között nem történt közeledés, mert ez a két férfi az életben már többé nem találkoznak.** A többi már aztán mind ebből a tényből következik. Mindazokat a híreket, amelyeket mostantól kezdve az entente Görögországból eljuttat az úvilágba, egész nyugodtan abból a szempontból lehet megítélni, hogy azt a célt szolgálják, hogy a négyesszövetség terrorját és az erőszakos eljárását leplezzék.

Görögország vezető férfiai nagyon jól tudják, hogy miről van szó és ezt bizonyítják a Kavallában és Macedóniában legutóbb történt események. Kavalla el van vágva a görög fővárostól, mert az entente lefoglalta a drótnélküli távirót. Ennek az volt a célja, hogy a negyedik hadtestet a négyesszövetség csapatai foglyul ejthessék és ne kérhessenek Athénből segítséget. A tiszték azonban megtudták ezt a tervet és mint ismeretes, már utban vannak Berlin felé. Kavallát elhagyta már a polgári lakosság is és nemsokára teljesen elvész ez a város az entente részére. A negyedik görög hadtest királyhű magatartása és Kavalla elvesztése rövidesen olyan fordulatot fog előidézni a balkáni helyzetben, mint amilyen volt a bolgárok csatlakozása a központi hatalmakhoz. Görögország népe ma már tisztában van, hogy kik a barátai és kik az ellenségei.

A hét legnagyobb

„szenzációja.”

(Maximális áron vásároltam az aradi piacon.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Petrozsényt visszafoglalták? Dobrudzsában döntőleg megverték a románokat? Az oláh király Bukarestből Jassyba futott a koronájával és hitvesével együtt? Mindez nem olyan nagy szenzáció, mint az, ami ma történt az aradi hetipiacon. Képzeljék csak: maximális áron vásároltam Aradon. Folyton azt hallottuk, hogy az aradi piacon nem lehet betartani a maximális árakat. Elhatároztam tehát, hogy meggyőződésem erről és ma reggel a cseléddel kimentem a Szabadság-téri hetipiacra. Ugy beszéltek, hogy különösen a tengerit, a paszulyt, lencsét és a borsót adják nagyon drágán az ujaradi, a glogováci és a pécskai viganós milliomas Márk és egy liter kukoricáért nem sajnálnak 1 koronát kérni, holott kilogrammjának 36 fillér a maximális ára.

A piacra érve bejelentettem vakmerő haditerveimet Vidéky Gusztáv inspekción rendőrhadnagynak, aki nagyon megcsóválta a fejét, aztán sajnálkozással vegyes biztatással nézett rám, mintha ezt mondaná: — Bátorság fiatal ember, bátorság! Legrosszabb esetben kap egy pár ütőleget, vagy mázsás átkot! De erős akarral talán mégis győzni fog.

Miután még jó és praktikus tanácsokkal látott el, elindultam a nagy utra. Az első etapp egy zöldeség öreg kofa volt, aki épen a kávéját fogyasztotta fejedelmi nyugalommal.

— Hogy a zöldség? — kérdeztem szelíd alázattal.

— Nem látja, hogy most früstökölök? Gyalázat, hogy milyen tolakodók az emberek?

Nem lépne mindjárt a kávémba? No né hát csakugyan bele akar gázolni ebbe a kis kávéba — mondta — és fehér kenyérral tele tömte a két literes kávéfazekát. Milyen hitvány is az usi nép, szólt, amire én bátorkodtam megjegyezni:

— Minek jön az ilyen vén banya a piacra?

— Vén banya? Hát akassza fel magát, ha nem akar megöregedni. Én lehetek goromba is, mert nekem két fiam van a haretéren és maga...

Nem vártam be a zöldség királynő szónoklatát, hanem hirtelen a következő sorba léptem, ahol néhány hófehér tojás csiklandozta meg az emberek szívét.

— Hogy a tojás?

— Tizenöt krajcár darabja.

— Hiszen csak 16 fillér a maximális ára.

— Hát tesszen venni maximális áron — mondta megvetéssel az asszony, miközben átadta a tojást egy kalapos nagyságának, aki olvasatlanul dobott a kofa markába néhány papír kétkoronást. A körülállók hangosan kezdtek kacagni:

— Ez a férfi maximális áron akar vásárolni. Jó vice. Biztosan a színház új komikusa, talán a Győző utódja.

Ekkor — mint a regényírók mondják — hatalmas gondolat villan át az agyamon. A legközelebbi elárusítóhoz léptem és zordon hangon kérdeztem:

— Mennyi kukoricája van?

— Tíz liter.

— Mérje ki.

— De csak koronáért adom literjét, — mondta — mialatt a cseléd kosarába öntötte a tengerit.

— Ne beszéljen olyan sokat. Én nem szoktam alkalmi — szóltam mereven.

Amikor aztán minden kukorica a kosárban volt, átadtam neki három koronát a következő rövid szónoklattal:

— Egy liternek 30 fillér a maximális ára, tíz literért tehát 3 korona jár. Ha kevesli, menjen a rendőrségre.

Ezzel otthagytam és a következő percben már a paszulyos kofánál álltam. Itt ugyanilyen recept szerint dolgoztam, aztán a lencsére és végül a tojásra került a sor s egy óra múlva a cseléd árukkal megrakodva ment haza. Boldogan kezdtem számolgatni a nyereségemet, helyesebben a maximális áron történt vásárlások okozta megtakarítást. Összesen 26 korona 30 fillér. — A nyereséget átteszem egyik zsebemből a másikba — mondtam magamban és az örömtől reszkető kezekkel fogtam hozzá a művelethez. Benyultam a belső zsebembe, ahol a bankókat szoktam tartani. Ekkor a szó elakadt a torkomon és elsápadtam. Amíg a kofákkal bajlódtam a maximális ár miatt, addig — elloptak tőlem 70 koronát.

Megsemmisült az oláh

hadsereg negyedrésze.

— Távirati tudósítás. —

Szófia. Petkow bolgár miniszter egy újságírónak kijelentette, hogy a bolgárok dobudzsai előnyomulása komolyan veszélyezteti Bukarestet. Az oláh provokálásra nagyszerűen megadtuk a választ. Dicső hadseregünk folytonosan előrenyomul. Büszkén tekintünk hadseregünk hőstetteire, amelyek Nagy-Bulgária fog felépülni. Amit a bolgárok egyszer elfoglaltak, azt többé sohasem adják vissza. Hogy Athénben miként fognak dönteni, nem tudjuk, de bizonyára nem akarnak Románia sorsára jutni.

Szófia. Husz napi harc után az olaszok vesztesége halottakban és sebesültekben megbízható becslések alapján legalább *hetvenezer ember* foglyokban *harmincezer* s így az egész oláh hadseregnek több mint negyedét harcoképtelenné tették. A bolgárok hadállásaikat régi határaiktól északra, száz kilométerre vitték előre, míg frontjukat hatvan kilométerre rövidítették meg.

Szófia. A tutrakáni ügy zsemény a már jelentett száz ágyunál is több. Összesen százhuszonkét ágyút zsákmányoltunk, köztük harminckét páncélos ágyút, továbbá három olyan üteget, melyet az oláhok 1913-ban raboltak a bolgároktól, számos tábori ágyút és tarackot. Valamennyi ágyú jó állapotban van.

Genf. Párisi lapok jelentik: Szalonikiben további olasz csapat szállítmányokat küldtek az oláh hadsereg tehermentesítésére, mert helyzetük Dobrudzsában meglepő gyorsan megrosszabbodott. Az entente államok követi szerdán eltávoztak Konstanzából.

Szófia. A bolgár déli, valamint északi fronton a harcok kedvezően alakulnak ki. A Florinától délre az ellenség által elfoglalt kis terület jelentéktelen, mindaddig, amíg a bolgárok Starbovgob és Golemaniste magaslatait tartják. A franciák, szerbek, oroszok több hadosztálya borzalmas dühvel támadta ezeket az állásokat, amde a bolgárok véres veszteségekkel verték vissza őket. Az ellenség

Feladták az oláhok a Csernavoda-Konstanza vonalat.

Reggel 3 órakor érkezett jelentés.

Stockholm. A pétervári lapok jelentése szerint az orosz-román hadsereg a Traján sáncnál felvett védő vonaluk feladására kényszerült. Konstanza kiürítését megkezdték. A városban felhalmozott nagy mennyiségű gabona készleteket nem szállíthatják el, mivel az ellenséges repülők a kiürítést szakadatlanul zavarják. A hadihajók Konstanza kikötőjéből már eltávoztak.

Szófia. A bolgár vezérkar jelentése: Román front: Dobrudzsában augusztus 21-én a lasicci Ewghoz-Karubogi vonalon hatalmas ütközet volt husz zászlóalj, három üteg és kilenc lovasszázad támadott. Ellentámadással megfutamítottuk az ellenséget, lovasságunk estig üldözte. Német repülők Csernavodánál a Dunahidat, Cochrieninél és Ivrineznél az ellenséges táborokat bombázták.

Lángra vert német előkelőségek.

(Busche bukaresti követ megérkezése Berlinbe.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az a különvonat, amely az oláhországi német követet: Busche Haddenhausen von Sasnitz bárót Berlinbe vitte, tegnap este fél 10 órakor érkezett meg a berlini pályaudvarra. Körülbelül száz személy jelent meg a visszatérők fogadására, többnyire rokonok, de érdeklődők is, akik Oláhországban maradt hozzátartozóikról akartak felvilágosítást nyerni. A követet a pályaudvaron családja várta. A német követhoz a bukaresti török követ, Sefa bej még Bukarestben csatlakozott a követség tizenöt hivatalnokával és a török konzulátusok személyzetével. Sefa bej a berlini török követség két titkárvár a. A török utasokkal a követség németül beszélő személyzete foglalatalkodott, a kik a podgyász kérdéseket intézték el és a megrendelt szállásra kalauzolták őket. A német utasokat a Vörös Keresztes nővérek támogatták. Gondoskodás történt arra is, hogy esetleges sérült katonák számára kellő mennyiségű eledel álljon rendelkezésre, de hála az idejekorán besatolt étkező kocsinak, ezt nem vették igénybe.

A német követ mellett több diplomata is érkezett, s ezeknek családja és szolgálószemélyzete. Ezek elbeszéltek, hogy Oláhországból való elutazásuk eleinte egész simán folyt, de oroszországi útjuk közepén egy sürgönyt küldtek utánuk, hogy a vonat feltartandó. Az első tartózkodás rövid ideig tartott, s úgy látszott félreértés forog fenn, s a vonatot az orosz- finn határig fogják továbbítani. Így is történt. Az orosz- finn határon azonban egy újabb tiltó rendelet várt rájuk és a vonatot Uleaborgba vezették vissza. Csak bizonyos dolgok elintézése után mehettek tovább. Svédországban nagy barátsággal üdvözölték őket és sok szeretettel gondoskodtak róluk. Haparandából egy különvonat egyenesen Trelleborgba vitte őket, ahonnan kompon mentek tovább, majd pedig hazájába szállították Busche követet.

Siebrecht Adolf, aki a háboru kitörése óta a német követség mellett élt s most velük tért vissza, érdekes dolgot beszélt el élményeiből a háboru kitörése óta. Vasárnap délelőtt, amelynek az esti 9 órájkor az oláh követ Bécsben átadta a hadüzenetet, minden ok nélkül elkezdtek a tekintélyes németek letartóztatását. Az első egyike, akit letartóztattak, a német hitközség papja, Honigberger lelkes volt, aki épen temetésről jött s egy esküvőre igyekezett a templomba. Ezt az utolsó hivatalos

szertartást már nem fejezhette be. Sokat fáradoztak kiszabadításáért és remélik, hogy a legközelebbi vonatok egyikével, amelynek elküldését az oláh kormány megígérte, hazajuthat. Tekintélyes kereskedőket, mint Beles-t, egy nagy gabonakereskedő cég tulajdonosát, letartóztatták. Czeli Károlyt, a legnagyobb romániai sörfőzde ismeretes tulajdonosát, aki erdélyi szász, de évtizedek óta Bukarestben él, elfogták, mert állítólag sörfőzőjében drótnélküli telegráf szikra-állomást rendezett volna be. Midőn az öreg Carp a koronatanács után a palotát elhagyta, az utcán gyülekező esőselek fütttyel inzultálta, míg ugyanaz a esőselek a királynőt, aki nyitott autóján boldogságtól sugárzó arccal végighajtott, kalaplengetéssel, üdvözlésekkel köszöntötte.

Minden németet, sőt olyan román is, aki bár évek óta a romániai állampolgárságba tartozik, de német származású, letartóztatták és Domnești-be vitték. Ez természetesen nagy izgalmat idézett elő s heves jeleneteket provokált, mert a német származású romániai állampolgárok, akik ártatlanságuk tudatában voltak, minden erejükkel ellenszegültek a letartóztatásnak. *Tekintélyes bukaresti polgárokat láncolva vitték végig az utcákon.* Müller Oszkár nagykereskedő, ki üzletét a háborus tumultus elől bezárta, a királynő jöndulatához fordult Honigberger lelkes érdekében s arra kérte, bocsássák szabadon, hogy az egyház e nehéz napokban ne maradjon lelkiápoló nélkül. A királynő az felelte neki, *forduljanak lelkiápolás céljából az angol lelkeshez, aki most Honigberger hivatalos helyettesítője lesz.*

Egy Zeppelin-támadást Siebrecht, a német követség kertjéből nézett végig. A léghajó délről jött s bombáit a pályaudvar környékére, a Bukarest déli részén fekvő katonai épületekre vetette. Egész jól lehetett látni az erődök fény-szóróinak munkáját, amelyek a Zeppelin után terv nélkül össze-vissza kutattak. Rövid időre sikerült egyiknek a Zeppelint fénykörébe vonnia, de a léghajó csakhamar eltűnt. Láthatók voltak a pattogó srappell-lövegek is, amelyeknek szilánkjai a városba hullottak és károkat okoztak.

Általános felháborodást keltett, hogy a király esütörtökön a német követnek, midőn az Románia magatartásáról kérdezősködött, azt felelte: *Nincs és nem is lesz semmi!* Általános a meggyőződés, hogy a háborut a király csak a királynő kedvéért kezdte. Vasárnap reggel az összes tekintélyes németeknek házához, bankjához, sőt a követséghez vezető telefonját elzárták és a villanyos világítás vonalait elvágatták. A bankokat becsukták, különösen

azokat, a melyek német tőkével voltak üzleti viszonyban. Az ellenséges külföld magánvagyonára hivatalosan kezét tették. A Rumánischer Lloydot, a Bukarester Tageblattot, e két Bukarestben német nyelven megjelenő lapot, a hadüzenet napján betiltották.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* Nagy művészdrama az Apollóban. A Kélemletlen, esős időjárás ellenére nagyszámu közönség gyűlt egybe az Apolló színház mai premierére. A bemutatott új műsor különös méltatást érdemel, oly annyira kiváló képek-ből van összeválogatva. A műsor kluja egy nagystíli művészdrama, amelynek izgatón érdekes szüjetje forró miljöben játszódik le. „Vége a komédiának” a találó címe a nagyszabású filmnek, amely a fővárosi színházakban csak október-novemberben kerül műsorra s az aradi publikum az Apolló direktiójának előkelő összeköttetései révén, már ma gyönyörködhetett benne. Amennyire mély hatást váltott ki a nagy dráma, oly rendkívül kellemes derűt és hangulatot teremtett a nézőtérben. „A báróné lesz a gyermekünk” című Nordisk vígjáték, amelyben egymást kergetik a szellemesebbnél-szellemesebb tréfák és groteszk jelenetek. A kis Friedrich Buch játssa a főszerepet és ez a lehető legjobb ajánlólevél. A nagy sikerrel bemutatott új műsrot még szombaton és vasárnap vetíti az Apolló.

* Szerelmi a. b. o. (Asta Nilsen film az Urániában.) A tegnapi bemutató közönsége örömmel és egyhanguan állapította meg, hogy a nagy művész frissebb, lendületesebb, mint valaha. A bemutató meghozta Asta Nilsennek a kívánatos sikert s ezzel megpecsételte az új Asta Nielsen sorozat sorsát. Neve ezentul is olyan vonzó erő lesz, mint eddig volt és ha ma sok új név ragyog is a népszerűség fényében, Asta Nielsen népszerűségét egyik sem fogja elhomályosítani, mert ő teljesen egyéni tehetség. A tegnapi képben is szinte önmagát multa felül. Egy életvidám bakfist játszott s kitárta finom képességeinek teljes kiterjedését, fölényes és elragadó ebben a valóban egyéni testre szabott szerepben. Minden mozdulat, minden szempillantás művészet, olyan igazi friss művészet, mint amilyen maga a művész. — *Franceska Bertini*, akit a közönség már rég kegyeibe fogadott és a ki az „Odette” óta az aradi közönség kedvence, legközelebb a „Kamelias hölgy”, Dumas világhírű mesterművében fog fellépni az Urániában.

* Dr. Nicholson, a szenális kalandor című izgalmas detektiv-sláger vasárnap mutatja be közönségének az Erzsébet-mozgósínház. Egy nem mindennapos eseményekben gazdag kép, amelyet csupa újabb hatalmas trükkökkel telve, a világhírű Dansk Kinograf dán filmgyár készített és a legjelesebb színészeit szerepeltette benne. Egy óriási vagyontörő gyémántkő megszerzésén fáradozik a kalandor, dacára azonban, hogy a legrafináltabb trükkökkel dolgozik, sem tudja vágyát elérni. *Legközelebb: A 12. számú vámhivatal.* 3461

AZ ARADI KOZLONY telefonszámai:

Szerkesztőség (éjjel-nappal)	— 357
Szerkesztőség (csak éjjel használható mellékállomás)	— — — — 151
Kiadóhivatal és hirdetés osztály	— 151
Nyomda	— — — — 151

Oláh tábornokok futása Petrozsényből.

(Egy kórházvonat parancsnok győzelmeinkről.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Ma robogott keresztül Aradon egy Vörös Keresztes kórházvonat, amely a petrozsényi harcok hőseit szállítja el a hadikórházakba. A vonat parancsnokával beszéltem az Aradi Közlöny tudósítója, aki Petrozsény visszafoglalásáról a harcokban részt vett csapatparancsnokoktól kapott értesítés alapján a következőket mondotta el:

— Az oláh hadak előérsei Petrozsénybe az oláh hadüzenet követő hétfő délelőtt vonultak be. Tudvalevőleg ezeknek az előérseknek a petrozsényi bányász különítménnyel volt kisebb összeütközésük, amelyben a tulnyomó oláh csapatok a bányászkülönítményt visszanyomták. A javukra eldőlt kisebb ütközet dacára sem vonult be napokig nagyobb oláh haderő a városba azért, mert a zsilvölgyi oláh csapatok parancsnoka abban a feltevésben volt, hogy a zsilvölgyi bányák gyors visszafoglalására Hátszeg felől nagyobb ellentámadást fog intézni hadvezetésünk az ő csapataik ellen. Így történt, hogy augusztus 28-tól hat napon keresztül csupán osztrák-magyar és oláh járőrök találkoztak Petrozsény utcáin. Az oláh csapatok közül az első ezred trénekkal és ágyúkkal a hatodik nap délutánján vonult keresztül Petrozsény utcáin és ugyanekkor érkezett meg egy altábornagy és egy vezérőrnagy s mindketten a salgótarjáni bányáigazgatóság külön épületében szállottak meg. A petrozsényiak elbeszélése szerint a bányáigazgatóságok épületeiben és a városka középületeiben csapatokat szállásoltak el. A tisztek a lakossággal gavallérosan viselkedtek, a legénységnek azonban az volt a főgondja, hogy magának italt rekviráljon. Egyes csapatokat külön orosz utász és árkász csapatok követték és mihelyst az oláh századok valamely helyet elfoglaltak, ezek az árkász különítmények megkezdették a védő árkok kiépítését.

A zsilvölgyi oláh hadsereg legyező formájában fejlődött fel. Középső részével a hátszegi völgynek feküdt neki Merisoránál s megszállotta Merisora hegységet. Ez a megszállás azonban nagy véráldozatába került s 10-kén az első ütközet után ezen a ponton 300 oláh katona szökött át hozzánk. Hátszeg alá már 8-ikán megérkeztek az oláhok. Balról a Merisora hegység két nagy magaslata, az 1795 méter magas Turisa jutott kezükre. Lent Livazény már korábban az övék, s a legyező jobbszárnyának szilárd támaszpontja a Baluluj hegy.

Támadásunk kiindulása Lupénytől és Merisorától balról-jobbra irányuló átkarolási mozdulattal kezdődött. A Merisora magaslatot német és magyar századok rohammal vették be és ezzel eldőlt a Sztrigy völgynek birtoka. Lupény és Livazény közötti hegyhátért kezdődött új küzdelem, amikor természetesen megindult Hátszegtől délre, Petrozsénytől lefelé az oláh hadak visszavonulása. Az ütközetben résztvevő tisztek mondják, hogy ez pánikszerű volt, mert a Merisora felől érkező lövésünk készületlenül találta az oláhokat. Petrozsényből először, még pedig hétfőn este, az altábornagy és a vezérőrnagy menekült el. Nyomon követte az oláh lovasság és az élelmezési oszlop. Azt mondják, hogy oláh frontmögötti tisztek éjszakai hiányos öltözékben szaladgáltak az utcákon. Velük együtt menekült el az oláh hadsereg két kiküldöttje, akik

pár nap előtt érkeztek Petrozsénybe, hogy a magasabb rangú tisztekkel a Zsilvölgyi bányák kihasználását megbeszéljék.

A Petrozsény felé menekülő zsilvölgyi oláh ezredek Petrozsény felett felvették csapatainkkal a küzdelmet. Az oláh tüzérség Petrozsény alól lötte a mi csapatainkat és a lövöldözés több épületben kárt tett, ez a kár azonban nem nagy. Az ütközet elkeseredett volt, s az elmentáló oláhok teljes összemorzsolásával végződött. Mondják, hogy az oláh tartalékok között oly páni félelem tört ki a frontbeliek futásának láttán, hogy a tisztek nem tudták őket tiizbe dobni. A tartalék is megfordult és fejevesztett meneküléssel futott hátra, úgy, hogy csak Livazénynél tudták újra felvenni a küzdelmet kedd délelőttjén. Ezzel a Szurduk szorosi oláh sereg közepe és balszárnya már elintézett volt. Kedden egy általános roham kivetette őket állásaikból. Hanyathomlok menekültek Vulkanból, Lupényről be a szurduki szorosba. A szurduki szoros kedd este jutott birtokunkba.

Déván, Hunyadvármegye székhelyén, természetesen nagy örömet keltett a diadalmas zsilvölgyi előnyomulás. A házakat fellobogózták s a vármegyeház hivatalait kérdezősködésekkel ostromolták. Főként a zsilvölgyi szénbányák sorsa érdekli a hivatalos köröket is. Az eddigi információk szerint az oláhok helyrehozhatatlan rombolásokat nem végeztek, csupán az építmények és a szerelvények érezték meg az oláh uralmat. A tárnák egy részében a dinamókat tették használhatatlanná és némely helyeken a sodronykötél-pályák irányító központját rongálták meg. Érdekes, hogy előnyomuló katonáink az egyes aknában, sőt a szénszállító kocsikban, az úgynevezett kutyákban a sodronykötél pályán, találtak elbujt oláh katonákat. A zsilvölgyi bányák kiküldöttei ma délután külön vonaton Hátszegre érkeztek, onnan autón és kocsin folytatták utjukat Petrozsénybe. Ugyancsak ma a vajdahunyadi és kudzsiri vasgyárak kirendeltségei visszérkeztek és hozzáfogtak a gyárak üzembehelyezéséhez. A zsilvölgyi bányák üzemének helyreállításánál elsősorban a bányavíz eltávolítását kezdik majd meg, mert a három hetes oláh uralom alatt a tárnákban felfakadó víz, melyet állandóan szivattyuzni kellett, megnőtt. A víz kiszivattyuzása után még meg kell erősíteni a földalatti vasutak alapjait is. Tolnay Kornél, a Máv. elnök-igazgatója szintén megérkezett Petrozsénybe. Az elnök-igazgatót a petrozsényi bányák állapota a Máv.-nak szállítandó kőszén kontingensek miatt érdekli. A dévai hivatalos körök megítélése szerint a zsilvölgyi bányák nagyrészt aránylag rövid idő alatt üzembe tudják helyezni. A Merisoránál felrobantott vasuti hid pótlásának építési munkálatait megkezdették.

— Elhoztam magammal — mondotta a vonat parancsnoka — egy igen érdekes emléket a petrozsényi oláh uralomnak. Egy plakát, amelyet az oláhok bevonulásuk után ragasztattak ki. Magyar, német és oláh nyelvű proklamációt intéztek a lakossághoz és tudtára adták a következőket:

Felhívás. Első Ferdinánd romániai király magas parancsára átléptünk az osztrák-magyar monarchia földjére. A legjobb akarattal léptünk be Petrozsénybe a polgárok javára, azok családjaira és azoknak összes vagyonára. A lakos-

romániai civilizáció meghozza a jövő Románia civilizációját. Mindenféle sérelem tisztjeinktől, altisztjeinktől és a katonáinktól, akik az én parancsnokságom alatt állanak, velem közlendő.

Mindezekért megkívánom az egész lakosságtól a legnagyobb alázatosságot, az uralkodó ország törvényei iránt, valamint összes rendeleteimnek beartását, melyek a különböző parancsnokoktól az ellátás, rekvirálás, mindennemű katonai munkára stb. vonatkoznak.

A mai községi tanács, mely következőkből áll: Hacker Márton főbíró, Krausz József másodbíró, Bánai József, Eszkiné Iste, Pöpadán Licskó János, Kaláth János, Floreszku János, községi tanácsstagok: Benedek Sándor első jegyző, Farkas Miklós II. jegyző, Solymosi Odön III. jegyző.

A következőkkel lesznek pótolva: Popp Emil főbíró, Dombora László bíró, Szokoly Dionizius I. jegyző, Maniciu János III. jegyző. A volt községi tanács az egész községi vagyont, valamint augusztus hó 16—29-ig rendbe hozott irattartást átfogja adni az új községi tanácsnak. Az átadás és átvétel a községi vagyomról jegyzőkönyvbe lesz véve, mely is nekem holnap reggel 11 óra 30 perckor bemutatandó. Az új községi tanácsnak a következő köteleességeket adom:

1. Az összes nyilvános épületeken legyen román nemzeti kék-sárga-piros lobogó felülvéve.
2. Kossuth Lajos főutca holnaptól kezdve Regele Ferdinánd I. nevet kapja.
3. Az összes lakosságnak, háztulajdonosoknak, kereskedőknek tudomására kell adni román, német és magyar nyelven, hogy minden munkájukat, minden félelem nélkül felvehetik.
4. A katonai hatóságnak mindenkori rendelkezésére fog állani.
5. Felfog ügyelni, hogy a lakosság a mindenkori katonai parancsnokságnak eleget fog tenni, az ellenszegülőket pedig teljeltetni.
6. Eltiltja a lakosságot az utcákon tömegesen, vagy az utca sarkokon való tartózkodását.

Kiadatott a főhadiszállás parancsnokságától 1916. augusztus hó 16-án.

Colonel (s) D. J. Coloresku.

A plakátból több százat találtak a mieink a petrozsényi község házában.

A főrendiház elfogadta az adótörvényeket. Budapestről táviratozza tudósítónk: A főrendiház ma Jósika Samu báró elnöklésével tartott ülésében elfogadta a képviselőházban már lefolyt miniszteri jelentéseket, azután átírték a vagyonadóról szóló törvény tárgyalására. Zelenski Róbert gróf szólalt fel a javaslat mellett. A világháború óriási költségbe verte valamennyi nemzetet — mondotta — úgy, hogy a pénzügyi egyensúlyt csak nehezen lehet fenntartani. A pénzügyminiszter igen helyesen cselekszik, hogy az egész vonalon emelte az adókat. A hadi jövedelmi adó terén a bevétel nem volt egyöntetű, az igazságnak megfelelő, úgy, hogy kevés város van, ahol a pótladó száz százalékot meghaladja, míg ezzel szemben egyes községben háromszáz százalék az. Sok városban képtelen gazdálkodás folyik, jobban kellene ellenőrizni, a tőkét kevesen vallják be, úgy, hogy a tőke valóságban kibúvik az adóztatás alól. Hibáztatja, hogy a pénzügyintézetek nem fizetnek sem vagyon, sem jövedelmi adót. A törvényjavaslatot elfogadja. Teleszky János pénzügyminiszter kijelentette, hogy örül, hogy a törvények alapelveit, a minél magasabban való megadóztatást, helyesnek találják. Az állam kötelezettségeinek mindenkori megfogadása, a törvényhozásnak állásfoglalása s vagyonadó javaslatával szemben azt mutatja, hogy az állam kötelezettségeinek megfelelő s meg-

teszi köteleességét. A ház, földbirtok súlyosabban fog megadóztatni, mint az ipar és kereskedelem. A városok adóztatását rendezni fogják.

Miután a vagyon-adóról szóló törvényjavaslatot, valamint a tárgyalás alatt álló többi javaslatot is elfogadták, az ülés véget ért.

Vakok és sánták az orosz csapatokban.

— Távirati tudósítás. —

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Szeptember 17-ike rendkívül nevezetes nap az entente erőfeszítéseinek történetében. Valamennyi fronton hatalmas eszközökkel és óriási tömegek harcbevételével kísérletet kezdett frontunk áttörésére. A napokon keresztül dühöngő Somme-csatához az olasz Karszt-offenzíva csatlakozott, majd Brusszilow hadseregének általános offenzívája a Pripjettől a Kárpátokig. Az entente legnagyobb együttes támadásáról volt szó, amelynek tervébe és végrehajtásába csak Mackensen dobrudzsai offenzívájának gyors sikerei ütöttek fájdalmas rést. Ugylátszik legfőbb célja az ententenak, hogy valahol kieroszakolja az áttörést és ezzel együtt frontjaink fölgöngyölítését vagy legalább is annyit elérjen, hogy mindenütt egyformán foglalkoztasson bennünket és ezzel lehetetlenné tegye a központi hatalmaknak, hogy a különösen veszélyes helyekre máshonnan csapatokat vonjon össze. Ennek megfelelően a 17-iki tömegtámadások gyújtópontjai olyan vidékek voltak, amelyekben hetek óta szakadatlanul változatlan heveséggel folyt a harc. A Kárpátoktól föl egész Pinszkgig élénk tűzérési tűz alatt állt frontunk és az orosz szándékot a szintén nagyon élénk járőr-szolgálat már napokkal előbb világosan jelezte. A Kárpátokban a támadás több heves lökésre aprózódott. Mindezeket a támadásokat a Dornavatrától délnyugatra emelkedő 1500—2000 méter magas hegyeken, továbbá az 1600 méteres határhegységen Sipottól nyugatra és végül a Ludova mindkét oldalán véresen viszárvartuk.

Stanislautól északra elköszeredett közelharc dühöngött naphosszat, végül is estefelé a mieink fölülkerekedtek. Bóhm-Ermolli frontján leghevesebbek a Szereth és Sztripa között a lemberg—tarnopoli vasut északi oldalán, a Zlota-Gora domb és Hulatovce között voltak a harcok. Szász vadászok, thüringiai honvédekkel és magyar gyalogsággal együtt fényesen megállták helyüket. Ahol az oroszok a háromnapos tűzérési tüzzel szétlőtt árkokba benyomultak, az egyes frontrészek mögött sorakozott tartalékok azonnal újra kivetették. A betolakodottakat, akik mindenütt kétségbeesett vitézséggel harcoltak, legnagyobbbrészt leütötték. Így történt, hogy a harcok végén mindössze hetven egy-néhány foglyot szállítottak a harcvonal mögé. Különösen a 17-ik orosz hadtest szenvedett itt igen nagy veszteségeket.

Legnehezebb dolga kétségtelenül a Linsingen hadseregtáborhoz tartozó Terstyánszky-hadseregnek volt, amelylyel a két orosz gárdahadtest legkiválóbb ezredei álltak szemközt. Az orosz gárdahadtesteket már augusztusban a Stoehod és a Styr között vívott harcokban megtizedelték. Akkor kivonták őket a harcól, fölfrissítették a kereteket és most újra nagy erővel támadtak. Folytonosan újabb és újabb orosz hullámok sodródtak akadályaink felé, annak dacára, hogy kitűnően irányzott zárótűzünk egész sorokat döntött el. A harcbevett négy hadtestből hat hadosztály s ezek között a gárda, 14 kilométer széles fronton támadott. A harcok gyújtópontjai a Szelvovtól keletre és délkeletre húzódó árokra, továbbá a Vojnintól keletre eső vidék és Korynica falu voltak. Az Ördögördő lejtőin és mélyedéseiben olyan dühvel harcoltak, amilyenre a Kovelért vívott

hosszu harcokban sem volt még példa. Három nappal a támadás előtt kezdődött meg a tűzérési előkészítés és a tüzet a támadást megelőző napon pergőtűzzé fokozták az ujonnan harcbevett ütegek. Reggel, délben és este érték el a folyton megújított tömegtámadások tetőpontjukat. Több helyen betörték az oroszok, de a nyomban megindított ellentámadás elől mindannyiszor hátrálniuk kellett. A front előtt heverő orosz holttestek számát tizenöt ezernél is többre becsülik. A támadások tűzérési előkészítésénél óriási tömeg municiót lőttek el, amelyet heteken át gondosan főlhalmoztak. A csata e rettenetes áldozatok ellenére is teljes kudarcra végződött.

Este hét órakor ért véget Eben tábornok frontján a csata, amely az oroszok rettenetes veszteségével és a mi győzelmeinkkel végződött. Az orosz csapatok hangulata, mint a leglyok vallják, igen nyomott. Feltűnő, hogy az utóbbi időben az eddig erős testalkatú és jól táplált katonák helyett, sok testileg satnya anyag került az orosz frontra. Egész fiatal gyerkőcök, nyomorék kezű, sánta, sőt egyik szemükre vak katonákat foglunk el.

Erdély virágzóbb lesz mint volt?

— Távirati tudósítás. —

A főrendiház ma délelőtt Jósika Samu báró elnökletével ülést tartott. A főrendek az ülésen feltűnően gyér számban jelentek meg. Az üléssteremben leginkább a klérus dominált megjelenésével. Ott voltak Csernoch János hercegprímás, Széchenyi Miklós gróf nagyváradi, Mailáth Gusztáv gróf erdélyi, Sipeki Balázs Lajos rozsnyói püspökök. Hajdu Tibor pannonthalmi főpápa, Zubkovic Teodor budai szerb püspök. A román főpápa közül egyedül Cristea Miron karánsebesi görög katolikus püspök jelent meg, míg a kormány tagjai majdnem teljes számban jelentek meg.

Jósika Samu báró megnyitva az ülést, bejelenti, hogy Mailáth Gusztáv gróf erdélyi püspök interpellációt kíván előterjeszteni az erdélyi oláh betörés tárgyában. A főrendiház az interpellációra megadta az engedélyt.

Ezután Mailáth Gusztáv gróf szólalt fel. Kifejtette, hogy csak azért szólal fel, hogy a három hét óta számkivetésben selyő hívei hallhassák pásztori hangját. Nem szemrehányást jött tenni, mert ha vannak is mulasztások, akkor eléggé bünhődnek azok, akik hibáztak, látván a nyomort, melynek okozói. Felszólalásának az a célja, hogy felszólítsa a magyar közönséget a további adakozásra. Ne csak pénzt adjanak. Adják a szívüket is. Fogadják örökbe a mezitláb futó árvákat. Ne legyen pártviszály, amikor Erdély veszedelméről van szó. Figyelmébe ajánlja a kormánynak egyházmegyéjéhez tartozó hontalanúvá vált papok, tanítók anyagi ellátását.

Interpellációt intéz a kultuszminiszterhez, hogy az erdélyi lelkészek, tanítók törzsfizetésüket egész évre megkaphassák és hogy a tanárok is felvehessék tartózkodási helyükhöz legközelebb eső adóhivatalnál járandóságukat. Ezenkívül megnyugtatót kér, hogy a menekült gyermekek pusztulását megfogják akadá-

lyozni. Kéri, hogy a menekülteket legalább községenként csoportosítsák.

Az interpellációra Jankovics Béla közoktatásügyi miniszter nyomban válaszolt. Hangsúlyozza, hogy szíven viseli az erdélyi tanítók, a tanárok, lelkészek és a tanuló ifjuság sorsát. A tanítókra nézve már is intézkedett, hogy illetményeiket megkapják és hogy természetbeni járandóságuk megváltassanak. Mailáth Gusztáv gróf megnyugvással veszi tudomásul a kultuszminiszter kijelentéseit.

Ezután Sándor János belügyminiszter köszönetet mond Majkának azokért a meleg szavakért, melyekkel Erdély menekültjeiről szólt. Erdély az ő földje is. S most, hogy népe annyira szenved, kétszeresen érzi ezt, mert annak rögéhez köti minden nemesebb érzelme. Kijelenti, hogy a hatóságok mindent megtesznek a menekültekért és a gyermekekéről is történik gondoskodás.

Erdélynek virágzóbbnak kell lennie, mint valaha. Erdélyben mindenki ragyogón megtette a köteleességét, a menekült gyermekeket mindenki a legnagyobb szeretettel fogadta. A társadalom gondozta, a gyermekmenhelyek kapui megnyitottak, mindenkit befogadtak, jöttek a társadalmi egyesületek, jött az istenadta nép s meleg szívére ölelte a gyermekeket. Legelső köteleességünk a gyermekekről, a jövő nemzedékről gondoskodni. Hálás köszönet a társadalomnak, a sajtónak és mindazoknak, akik a hatóságoknak segítségére voltak nagy munkájukban. Bizunk istenben, vitéz seregünkben, hogy az ellenséget kiverjük, véreink visszatérhetnek. Első sorban ezekről gondoskodjunk, adjunk munkát nekik. Az egymáshoz tartozókat tömöríteni fogjuk. A hatóság minden erejével azon van, hogy köteleességét elvégezze. Köteleességünk összefogni, mert a mostani ügy, szent ügy. (Eljenzés.)

Mailáth Gusztáv gróf a válaszokat megnyugvással veszi tudomásul. Isten le fog sulytani a hűtlen, aljas támadó szomszédra, isten meg fog bennünket vigasztalni s felemel, hogy Erdély nagyobb és erősebb legyen, mint volt valaha. Ezután a főrendiház letárgyalta az eléje terjesztett törvényjavaslatokat, amiről lapunk más helyén írunk.

Budapesti tudósítónk táviratilag jelenti: Sándor János belügyminiszter egy újságíróval folytatott beszélgetése kapcsán kijelentette, hogy maga is erdélyi lévén a legmelegebben figyeli az erdélyi menekült sorsát s mindent elkövet, hogy ha már a szerencsétlenek otthonukból menekülni kényszerültek, mennél kevesebb anyagi kárt szenvedjenek s mód adassék jószáguk minnél kedvezőbb értékesítésére. Hadi átvételi bizottság eszközli a bevásárlásokat monopólium nélkül, mert a szabad forgalmat nem szabad meggátolni, mert a menekült gazda esetleg másnak drágábban adhatja el jószágát. Főcélunk, hogy mennél kevesebbet károsodjanak a menekültek.

A táborigazgatás tartozó t. előfizetőink b. figyelmébe.

A m. kir. posta- és táviratigazgatóság 9005—1916. szám alatt kelt értesítése szerint a tábori postautalványok szelvénye magánközleményekre ugyan fel nem használható, de a pénzküldemény célját röviden feljegyezheti az utalványra a feladó.

Neueste Nachrichten.

Der Budapester Generalstabsbericht.

Amtlich wird verlautbart: Budapest, 22. Sept.

Oestlicher Kriegsschauplatz:

Front gegen Rumänien:

Bei unveränderter Lage keine besonderen Ereignisse.

Heeresfront des Generals der Kavallerie Erzherzog Karl:

Die Angriffstätigkeit der Russen in den Karpathen hat gestern etwas nachgelassen. Nördlich von Dornawatra, südwestlich des Gestütes Luczina und im Gebiet der Ludowa wurden feindliche Vorstöße abgewehrt. Südlich von Bistritz ging die gestern zurückgewonnene Höhe Smotrec wieder verloren. Sonst nichts von Belang.

Heeresfront des Generalfeldmarschalls Prinz Leopold von Bayern:

Bei der Armee des Generalobersten von Böhm-Ermolli nahm der Geschützkampf an Stärke zu. Oestlich von Swiniuchy wirft der Feind unseren Gegenangriffen neue Kolonnen entgegen. Sie wurden überall zurückgeschlagen.

Italienischer und südöstlicher Kriegsschauplatz:

Nichts von Bedeutung. Höfer, Feldmarschalleutnant, der Stellvertreter des Chefs des Generalstabs.

Ereignisse zur See:

In der südlichen Adria wurde das französische Unterseeboot Foucault von einem unserer Seeflugzeuge (Führer Fregattenleutnant Zelazny, Beobachter Fregattenleutnant Freiherr von Klimburg) durch Bombentreffer versenkt. Die gesamte Besatzung, zwei Offiziere und 27 Mann, viele davon in ertinkendem Zustande, von diesem und einem zweiten Flugzeuge (Führer Linienschiffsleutnant Konjowich, Beobachter Seeführer Severa) gerettet und gefangen genommen. Eine halbe Stunde später wurden die Gefangenen von einem Torpedoboote übernommen und eingebracht, bis auf die zwei Offiziere, die auf den Flugzeugen in den Hafen gebracht wurden. Flottenkommando.

Arad a menekültek

élelmezéséért.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A közéletbizottság, mely ma délután Kintzig János főispán jelenlétében, Zubor Andor t. b. főjegyző elnökletével ülést tartott, csak jelentéktelenebb, kisebb ügyeket tárgyalt. A hatósági élelmiszerüzletek alkalmazottjai 210 korona beszerzési előleget kértek a várostól, azonban a bizottság csak 100 korona előleget szavazott meg. Többen tettek ajánlatot a városnak juh eladásra, de miután a városnak most elegendő juha van, az ajánlatokra egyelőre nem reflektál.

Zubor Andor t. b. főjegyző bejelentette a bizottságnak, hogy a város a burgonyaközponttól 10 vagon burgonyát kért, de a kérelemre eddig még válasz sem érkezett.

Bejelentette még a főjegyző, hogy az Aradon átutazó menekültek élelmezését a város még e héten is eszközölte. Ezekre megy azoknak a száma, akiket a város a vasuti pályaudvaron naponta meleg étellel ellát. Ezek az emberek, akik napok óta vannak utban Erdély felől, Aradon jutnak először rendszeres meleg étel-

Der Berliner Generalstabsbericht.

(Amtliche Meldung.)

Berlin, 22. September. Grosses Hauptquartier.

Westlicher Kriegsschauplatz:

Abgesehen von lebhaften Artillerie- und Handgranatenkämpfen in der Somme- und Maasgebiet, ist nichts zu berichten.

Oestlicher Kriegsschauplatz:

Heeresgruppe des Generalfeldmarschalls Prinzen Leopold von Bayern:

Westlich von Luck schlugen schwächere russische Angriffe fehl. Bei Koritnica hält sich der Feind noch in kleinen Teilen unserer Stellung. Bei den Kämpfen des 20. September fielen 760 Gefangene und mehrere Maschinengewehre in unsere Hand. Heftiger Artilleriekampf auf einem Teile der Front zwischen Sereth und Strypa. Nördlich von Zborow feindliche Angriffe wurden durch Sperrfeuer verhindert.

Front des Generals der Kavallerie Erzherzog Karl:

An der Narajowka lebhaftes Artilleriefire und stellenweise Infanterietätigkeit. In den Karpathen ging die Kuppe Smotrec wieder verloren. Die fortgesetzten Anstrengungen der Russen an der Baludowa blieben. Dank der Zähigkeit unserer tapferen Jäger, abermals erfolglos. Angriffe im Tatárka-Abchnitt und nördlich von Dornawatra sind abgeschlagen.

Kriegsschauplatz in Siebenbürgen:

Nichts neues.

Balkan-Kriegsschauplatz:

Heeresgruppe des Generalfeldmarschalls Mackensen:

In der Dobruza gingen starke rumänische Kräfte südwestlich von Topraisar zum Angriff über. Durch umfassenden Gegenstoss deutscher, bulgarischer und türkischer Truppen gegen Flanke und Rücken des Feindes, sind die Rumänen fluchtartig zurückgeworfen.

Mazedonische Front:

Die Kampfaktivität im Becken von Florina blieb reger. Sie lebte östlich der Wardar wieder auf. Ludendorff, erster Generalquartiermeister.

Berlin, 22. September. (Wolffs Telegraphenbüro.) Am 17. September hat eines unserer Unterseeboote im Mittelländischen Meere ein mit Truppen beladenes feindliches Schiff versenkt. Das Schiff ist binnen 42 Sekunden untergegangen.

hez. Vannak olyanok is, akik egy-két hete nem ettek egyebet, mint teát, tejet és kávé.

Hecht Arnold dr. szólalt fel ezután és azt panaszoval, hogy a városi liszt szétosztása körül ismét hibák vannak. Megtörtént az, hogy például a Sarló-utcai hatósági üzletben, melynek 30 zsák lisztet utaltak ki, 20 zsák nullás liszt volt és a többi főzöliszt. Ugy, hogy a főzöliszt az első nap elfogyott, míg a nullás liszt megmaradt. A külváros lakossága nullás lisztet nem vásárol; inkább krumphival él. A nullás liszt drága is nagyon és ha nullás lisztből készít kenyeret, ezzel a kenyérral nem győzi családját. Ugy kellene kiosztani a lisztet, hogy a külvárosi élelmiszer üzletekben kevesebb nullás lisztet és több főzölisztet adjanak. Zubor kijelenti, hogy a város mindig több nullás lisztet kap, mint főzölisztet. De ez a hadsereg szükségletének pontos kielégítése folytán van így és a dolgot másképpen szabályozni nem lehet. Mülek Lajos dr. azt indítványozza, hogy ebben az esetben talán fel lehetne irni a kormánynak, hogy legalább azt tegye meg, hogy a nullás liszt árát lejjebb állítsa. A bizottság azonban nem határozott az indítvány felett, hanem kimondotta, hogy a külvárosi hatósági üzletekben megmaradt nullás lisztet a lehetőséghez képest főzöliszddel fogja kicserélni.

Oláhok újabb veresége a Dobrudzsában.

— Távirati tudósítás. —

A német vezérkar hivatalos jelentése szerint az oláh-orosz hadsereg ismét óriási vereséget szenvedett. A német-bolgár-török csapatok átkaroló mozdulattal a hátukba kerültek és züllésszerű menekülésre kényszerítették.

Mintha előre látta volna a Times ezt az újabb katasztrófát és ezért is rendkívül érdekes a kritika, amely lehetetlenségnek mondotta azt is, hogy a német-bolgár csapatok megtámadják Besszarabiát is.

Bern. A Times utolsó számában írja: A német-osztrák-magyar keleti front olyan, mint egy hatalmas vasszög, melyet csak akkor lehet elpusztítani, ha derékban törik meg, nem pedig, ha a hegyét elhajlítják. A háborús műveletek nem a legfontosabb pontokon folynak s nem Németország szíve felé irányítják a lökéseket és a műveletek koncepciója elárulja a speciális orosz célt: a Dardanellák birtokbavételének vágyát. Pedig egyelőre ennek a tervnek a kivihetőségéről csak nagy óvatossággal lehet beszélni. Az oláh-orosz sereg, mely feladta a Dobrudzsát és a csernavodai átkelő hely felé menekült visszafelé, ebben a pillanatban nem jelent többet, mint egy Dunán átkelt sereget, melyet érkezésének irányába visszavetettek. Ha a bolgár-német erőknek sikerül átnyomni az oláh-orosz csapatokat a Dunán, az offenzíva lehetősége az oláh-orosz seregre nézve mindaddig elveszett, meg Sarraill délen döntő eredményeket nem ér el.

De minden lehetőséget vizsgálni kell. Gondolni kell arra is, hogy az orosz balszárny ellen Románia testén keresztül nagyobb lökés következhetik, aminek beláthatatlan következményei volnának. Ekkor az a geográfiai lehetőség, mely a Dardanella-akciót kínálja Oroszországnak, a középponti hatalmakkal nyújtana módot ahhoz, hogy az önálló tömegharcokat mozgólencsékévé változtassák és megrohanják Besszarabiát és déli Oroszországot. Ebben az esetben az orosz tömegek kénytelenek lennének a front többi részén enyhíteni azt a nyomást, melynek állandósága bírja csak az ellenes erők mozgását megakadályozni. A birkozó felek egymásba kapaszkodtak s egyik sem engedhet.

Ma a legnagyobb baj nem a veszendőben lévő oláh presztizs kérdése, hanem hogy megszilárdul az az összeköttetés; mely a központi hatalmakat Kelettel összefűzi. Ezen a ponton még véres harcok lesznek és a keleti hárter minden ütközőjének iránya a Balkán felé fog fordulni.

Stockholm. Bukarestből jelentik: Konstanzaiban vigasztalan a helyzet. A háború kitörése nem vetett véget a furdóéletnek, de az első repülő-támadás elűzte az előkelő vendégeket. Szilisztria eleste után a hatóságok és kormányhivatalok is kezdtek elhagyni a várost. A nagy győgszallót bezárták és kórházzá alakították át. A mulató Konstanza ma olyan, mint egy vár, amelynek kiűritése lázasan folyik.

A municiókészletet és a hadianyagot a medjidie-tudesai vasuton szállítják el. Szombat óta Konstanza Bukaresttel csak egy táviróvonal köti össze. A polgári lakosság délelőtt és délután csak egy-egy órára hagyhatja el lakását. Az ágyudörgést szakadatlanul hallják a városban.

A román hadvezetőség, hír szerint, tartani akarja ugyan a csernavoda-konstanza vonalat, de erre alig van lehetőség. A bukaresti mértékadó körök nagyon komolyan tartják a helyzetet, mert a vereségeket már nem lehet jóvátenni.

HIREK.

Élelmezési díktátor kinevezése.

(Távirati tudósítás.)

Budapestről táviratozza tudósítónk: Az élelmiszer uzsora meggátlására s az ország kellő élelemmel való ellátása végett a kormány elhatározta, hogy miniszteri hatalommal felruházott élelmezési főfelügyelőt nevez ki.

A miniszterelnök Szinnyei-Merse István árvamegyei főispánt nevezte ki és kérte fel erre az állásra. A főfelügyelő közvetlenül rendelkezhetik a hatóságokkal, közigazgatással, vasutakkal, a termelés tényezőivel és a kereskedelem fórumaival. A kinevezéssel kapcsolatosan a földmivelésügyi minisztérium országos gazdasági bizottsága megszűnteti működését.

Az élelmezési főfelügyelő a parlamentnek a kormány közvetítésével felelős, a parlamentben a földmivelésügyi miniszter fogja képviselni. A kinevezés már a hivatalos lap legközelebbi számában jelenik meg.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett jelentés.

Krakó. A német és osztrák-magyar csapatok által megszállt lengyel területek küldöttei Pitrokovban gyűlést tartottak, amelyen elhatározták, hogy Oroszországtól elszakadnak és még a háború folyamán megalakítják az önálló Lengyelországot. Elhatározták, hogy a magyar képviselőház elnökéhez intézendő táviratban megköszönik a magyar nemzetnek a lengyelek érdekében kifejtett testvéri közreműködését és kérik, hogy Magyarország továbbra is támogassa a lengyeleknek a szabadságért vívott küzdelmét és számítanak a magyar nemzet szeretetére.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: Az okáh vezérkar jelentése: Az északnyugati fronton gyenge küzdelmek folynak. Két gépfegyvert zsákmányoltunk és száznegyven foglyot ejtettünk. Székelyudvarhelybe bevonultunk. Dobrudzsában az ellenség megszüntette visszavonulását és megörösíti állásait. Jobbszárnyuk csapatrészeit megvertük és menekülésre kényszerítettük. Csernavodára ellenséges repülő bombákat dobtak, minnek következtében két ember meghalt, három ház elpusztult.

Frankfurt. A Frankfurter Zeitungnak Stockholmen át Párisból érkezett jelentése szerint Krétában forradalom tört ki. A forradalmárok a hatóságot elűzték és ideiglenes kormányt választottak.

Köln. A Kölnische Zeitung Washingtonból érkezett jelentése szerint Hughes esélyei az elnökválasztásra nagyon megjavultak. Kormánykörökben igen nagy az elkeseredés Anglia ellen, hogy rendelkezésével megbénítja az amerikai kereskedelmet s károsan befolyásolja Wilson esélyeit.

Genf. Lynből jelentik: A Nuove Liste jelentése szerint Franciaországban a szociálista párt békepropagandája egyre nagyobb mérve-

ket ölt. A lövészárkokban háború ellenes és a mielőbbi békét hirdető röpiratokat terjesztenek.

Róma. Gaspardi bíbornok energikus hangu jegyzéken tiltakozott az olasz kormányról a Pallaso di Venezia lefoglalása miatt.

„Kettenhandel” és a hirdetések.

— Távirati tudósítás. —

Bécsből jelentik: A bécsi bíróság tegnap tipikus árdragító ügyben hozott szigorú ítéletet, amellyel riasztó példát akart statuálni a Magyarországon is rendszerre vált „kettenhandel” ellen. A vádlottak padján Setti Sándor kereskedő, Isler Leib kereskedő, Isler Schya alkalmazott, Krenn Károly kereskedő, Teitelbaum Naftali, Bergmann Mór kereskedő és Thiebery Dávid ült, akik a vádirat szerint hirdetések útján nagymennyiségű szappanárut egymásközti többszörös adásvételrel drágítottak meg, holott megelőzően egyikük sem foglalkozott szappankereskedéssel. A vádlottak levélváltásából kitűnt, hogy Setti négy vagon dán szappant 100 kilónként 51 dán koronáért vásárolt s azt Islernek már 51 koronával adta tovább, aki Thieberg közvetítésével Krennnek 149 koronáért adta el, ahonnan azután a szappan újabb közvetítő révén az Aeroform-művekhez került. A bíróság öt vádlottat árdragításban talált bűnösnek s közülök Isler négy hónapi szigorított börtönre és 4000 korona pénzbüntetésre, Setti két hónapi szigorított börtönre, kétezer koronára, Isler Schyat három hónapi szigorított börtönre, Krennt hat heti és Thiebert két heti szigorított börtönre ítélte.

A Reichspost mai számában rámutatott arra a sűrűn előforduló jelenségre, hogy egyes lapok, miközben az első oldalon nagy hangon az áruzsora ellen dörögnek, hirdető rovatukban teret engednek az áru piac tipikus uzsoráinak. Idézi a bécsi lap a Neue Freie Presse legutóbbi számában megjelent hirdetéseket, melyben szappant, kávé, teát, vizüveget, festéket, droguaszert, bőrt, vasat kínálnak és keresnek. Ezek felsorolása után fölveti a kérdést a Reichspost cikkírója, hogy mit használnak a kormány rendeletei az árnemlők és árdragítók megfékezésére, ha azok az organumok, amelyek az ellenőrzésre volnának hivatva, kiadóhivatali érdeküknek a közönség érdekét alárendelik...

— **Német nyelven.** Erdélyi frontjainkon testvéri együttérzéssel harcoló dicső szövetségeseinknek akar az Aradi Közlöny örömet szerezni azzal, hogy a vezérkarok hivatalos jelentéseit és a fontosabb eseményekről érkező táviratokat német nyelven is közzé teszi.

— **Újra sorozottak bevonulása.** Varjassy Lajos polgármester a következő bevonulási parancsot kapta és adta ki: A népfelkelésre kötelezetteknek az 1886. évi XX. illetőleg 1915. évi II. törvények alapján történt behívása folytán a megtartott népfelkelési bemutató szemlén, népfelkelési felülvizsgálaton, pótszemlén vagy utószemlén népfelkelési fegyveres szolgálatra alkalmasnak nyilvánított magyar állampolgárok közül azok, akik az 1866. évtől 1871. évig bezárólag terjedő időközben születtek, 1916. évi október 2-án, azok pedig, kik az 1872. évtől 1884. évig terjedő időközben, vagy 1884. év után születtek, 1916. évi október 10-én (legkésőbb délelőtt 11 óráig) — amennyiben névszerint felmentve nincsenek — a népfelkelési igazolványi lapon feltüntetett m. kir. honvéd kiegészítő, illetőleg cs. és kir. kiegészítő kerületi parancsnokság székhelyére nép-

felkelési tényleges szolgálatra bevonulni tartoznak.

— **Bukarestből hazaérkezett magyarok és osztrákok.** Bécsből jelentik: Wodianer báró, a monarchia romániai nagykövetségének tanácsosa, kétszáz magyar és osztrák alattvalóval Svédországon keresztül, Bukarestből ideérkezett.

— **A király liztje.** Nagykanizsáról írják: A király főudvarmesteri hivatalának udvari étkezési bizottsága a napokban három vagon liztet rendelt egy nagykanizsai cégtől. A malom, mielőtt a rendelésnek eleget tenne, a rendelet értelmében kénytelen a város hatóságától vásárlási és őrési engedélyt kérni, amit tegnap meg is tett.

— **Temetés.** Ószinte és mély részvét kísérette ma délután utolsó útjára Arad város közéletének tegnap elhunyt kiválóságát Steiner Jakabot. Az Erzsébet királyné-körut 28. számú házban megtartott végtisztesség adáson, a gyászoló családon kívül Arad város előkelő társadalmának minden számottevő tagja megjelent, hogy lerója a kegyelet adóját s külsőségeiben is kifejezésre juttassa tiszteletét az utolsó útjára kísért derek férfiúnak. Steiner Jakab koporsóját az igaz megbecsülés és szeretet beritotta virágos pompába. Hivatalos körök és társadalom ezen osztatlan megbecsülése volt az isten-hozzád, amely a családi sírkertbe utolsó nyughelyére kísért a közügyet hosszú évtizedeknek minden megnyilvánulásában önzetlenül, egész szívvvel és egész lélekkel szolgáló férfit. A koszorúk borította ravatalnál Tóth István békésabai ág. ev. lelkész mondott meghatott búcsúszókat.

— **Segítsük a menekülteket.** Az erdélyre-szi menekültek segélyezésére újabban a következő adományok érkeztek Kintzig János főispán hivatalába: Rubinstein Mór 20, Aradi és Csanádi Egyesült Vasutak igazgatósága újabb adománya 500, Erzsébet mozgószínház adománya 137 korona 80 fillér, Mericskay Sándor 15, Arad városi Vörös Kereszt egyesület gyűjtése a következő: Özv. Laczay Józsefné 20, Otrubay Berta 20, Dózsa Dezső 100, néhai Steiner Jakab ravatalára szánt koszoru megváltás fejében Fischer Irén 20 és Wild Endre tábori lelkész 10 korona. Összesen 170 korona.

— **Az angol hadsereg kiegészítése.** Baselből jelentik: A londoni Daily News írja: Egész Angliában nagy izgalmat keltett az eddigi szolgálatmentes tíz korosztálynak behívása. A kikötő munkások és a vasúti segédmunkások felmentését október elsejétől visszavonják.

— **Nem jegyzett a pápa hadkölcsonnt.** Bécsből jelentik: A Reichspost megcáfolja azt a hírt, mintha a pápa jegyzett volna az olasz hadkölcsonnre.

— **A szociálisták békekongresszusa.** Luganóból jelentik: Az entente államok szociálistáinak kongresszusán részt vesznek az olasz szociálisták is, akik úgy vélik, hogy a szociáldemokraták nemzetközi közös mozgalma és megbeszélése a béke meggyorsítását szolgálja.

— **Házasság.** Tagánvi Sándor dr. országgyűlési képviselő, Budapesten házasságot kötött Martos Sári urhölgygel.

— **Cipőt a menekültek gyermekeinek.** Arad város főispáni hivatala ezúton kéri a közönséget, hogy mindazok, akiknek birtokában elrongyolódott vagy kopott cipő van, azt a szerencsétlen erdélyi menekültek gyermekei részére a Csanádi Takarékpénztár palotájában levő névfelkelési hivatalban adják át.

Elnök: Talán inkább: Meine Mutzi!

Az elnöknek ezt a megállapítást a hallgatóság nagy derűtséggel fogadta.

Herzig tanácsos előadta, hogy a szállóba azért kellett elvinnie őnagyságát, mert a kocsi-ban erős szívdobogást kapott. Az asszony is megerősítette ezt a védekezést, de különösebb okot felhozni védelmére nem tudott. A detektívek ellenben, mert a férj időközben több magányomozót is megbízott felesége megfigyelésével, eskü alatt bizonyították hogy igenis őnagyságát sokszor látták besurranni a 73 éves szeladonnal apró szállodák titkos kapuján.

A bíróság a tanúk és vádlottak kihallgatása után a következő ítéletet hozta: Miután a házasságtörés behizonyítható nem volt, mert az a tény, hogy egy asszony egy 73 éves öreg úrral másfél órát egy hotelszobában tölt, a házasságtörésnek bizonyítékánál még el nem fogadható és miután egy asszonyról annyi rossz lelkűség nem tétélezhető fel, hogy beteg atyja operációs ágyától szerelmese karjaiba sietne, vádlottakat e vád alól felmenteni volt kénytelen. De elítéli mindkét vádlottat 50—50 korona pénzbüntetésre a „házassági hűség megsértése“ címén.

Az előkelő közönség nagy érdeklődéssel hallgatta a bíróság ítéletét, de sokan voltak a törvényszéki tereméből távozók között olyanok, akik azt morogták: de hát mi lesz a csókkal? A csókokkal?

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ Erdély igazságszolgáltatása Aradon. A nagyszabeni kir. törvényszék és a hozzá tartozó nagyszabeni, szászszabesi, szerdahelyi, szelistyei és ujegyházi kir. járásbírók Haupt Frigyes nagyszabeni kir. törvényszéki tanács-

elnök vezetése alatt az aradi igazságügyi palota I. emeletén levő 103. hivatalos helyiségben működnek.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Aradra menekült pénzügyet. A hátszegi Ipar és Kereskedelmi Bank, Aradon Szent István-utca 1. számú házában helyezkedett el.

A szerkesztésért felel:

Rudnyánszky Endre távollétében:
Stauber József.

NYILTTÉR.

(Az ezen sorok alatt közöltakért nem vállalunk felelősséget.)

Franzeska Bertini.

ARADI KÖZLÖNY

1916. évi október hó 1-től új előfizetést nyitunk az Aradi Közlöny-re.

Előfizetési árak:

Helyben:	
Egész évre	28 K. — fill.
Fél évre	14 „ — „
Negyed évre	7 „ — „
Egy óra	2 „ 40 „

Vidéken:

Egész évre	32 K. — fill.
Fél évre	16 „ — „
Negyed évre	8 „ — „
Egy óra	2 „ 80 „

Tessék mutatványszámot kérni.

JÓTÁLLÁS

Törvényesen védve.

Reitter Oszkár
nagybecskereki ny. főkapitány és főhadnagy
tenyészőnek nagyiszak tulajdánya

„Patkánin“

patkánvirtó szor, (nem méreg) mely emberre és házi állatokra nem ártalmas és 10-15 dobos ára 2 K. Menny minden más irtószert. — mely elcsúszó korbáccsal 60 patkány kirta azor. — Minden adaghoz használati utasítás van mellékelve. A biztos eredményű jótállás, ismertető prospektust, melyben is van írva, hogy különböző gazdaságban hany adag használható. Kérésre ingyen küldi a Patkánin gyár vezetője Nagybecskereken. 4142

Telefon szám 242.

Villamos zsebiámpa elemek.

Volfram égők

kaphatók 4849

Kalmár József

cégnél Arad, Szécs-utca 2. szám.

A főtér legforgalmasabb helyén

Andrássy-tér 8. számú

házaon egy később

üzlethelyiség

azonnalra

k i a d ó.

Bővebbet az „Aradi Közlöny“ kiadó-hivatalában, József főherceg-ut 22.

Erdélyből menekült állatok eladása

és elhelyezése!

A „Hadiállattárvételi bizottság“ által erdélyi menekültektől megvásárolt állatokat az alábbi egységárakon fogja az arad-vármegyei m. kir. gazdasági felügyelőség eladni. Az állatok legkisebb árai:

I. osztályu ökrökért	kilogrammonként	4.50 korona
II. „ „	„	4.00 „
III. „ „	„	3.50 „
I. osztályu tehenekért	„	4.— „
II. „ „	„	3.50 „
III. „ „	„	3.— „
Növendék jószágért:		
Tinó	„	3.— „
Úszó	„	2.50 „

Bivalyokért fenti áraknál 1 koronával olcsóbban.

Az állatok esetleg tartásra vagy használatra is fognak az erre vállalkozó gazdáknál elhelyeztetni.

Erdeklődők közelebbi felvilágosítás végett forduljanak a m. kir. gazdasági felügyelőséghez (Vármegyeház, alispáni hivatal.)

2153.—1916. kh.

Hírdetmény.

Nap-nap után előfordul, hogy az éjjeli órákban cselédek lesznek a rendőrkapitányi hivatalhoz bekísérve, kik az utcán csavarogva, korcsmákban, kávéházakban, iérfiak és katonák társaságában mulatva találtatnak.

Miután a városi cselédrendfentartási szabályrendelet 18. § értelmében este kapuzárás után, vagyis szeptember 29-től április 24-ig 9 órán tul, április 24 től szeptember 29-ig pedig 10 órán tul a szolgálat és közérkölciség szempontjából cselédeknek az utcán tartózkodni tilos és miután a cseléditörvény 30. § a értelmében a gazda köteles ügyelni arra, hogy cselédje erkölcsös életmódot folytasson, figyelemzetem a cselédtartó gazdákat, a legszigorúbban ügyeljenek arra, hogy cselé-

dek kapuzárás után éjjelente az utcákon, korcsmákban ne csavarogjanak, mert a csavargáson ért cselédek, akik helyben illetőséggenem bírnak, a kiszabott büntetésen kívül Aradról el fognak toloncoltatni, a cselédtartó gazdák pedig a szabályrendelet értelmében büntetettnek fognak.

Kivételt képez az, ha a cseléd színházba vagy mozgólénykép-színházba megy, vagy sürgős ügyben, pld. betegség miatt orvoshoz, vagy valamely sürgős izenet elhozatala vagy elvitela céljából tartózkodik az utcán s e célból a gazdájától írásbeli engedéllyel bír.

Arad, 1916. szeptember hó 20-án.

Green, főkapitány.

Láb- és kezizzadás

biztosan és leggyorsabban elmúlik, a „Peppo“ folyadék és „Peppo“ hintőpor segítségével.

Szárit! . . . Szagtalanít!!

Peppo folyadék ára használati utasítással 1 kor. 20 fill.
Peppo hintőpor „ „ „ 1 kor. — fill.

Legfájdalmasabb tyukszemétől

is három nap alatt mindenki megszabadul a Hajós-féle ANAGALLIN használata által. Kezelése igen egyszerű, nem piszkít, nem ragadós. A beszerzésnél vigyázni kell az ANAGALLIN szóra. Ara használati utasítással 1 korona.

Gyöngyfehér fogakat nyertek a

Doré fogpaszta

használatával. Nem habrik! A szájfüreget deszinficálja, utóíze igen kellemes. Ara egy porcellán-szelencének 80 fillér.

Fenti szerek kizárólagos készítője és egyedüli nagy raktára:

HAJÓS ÁRPÁD

gyógyszertára Arad, Andrássy-tér 22. (Márvaházal szemben.)

1916—1916.

Hirdetmény.

Közhíré teszem, hogy a M. Kir. Ministerium 2600—1916. M. R. sz. rendeletével az „Olaj és Zsiradékügyi Bizottság” megalakítása tárgyában a következőképp rendelkezett:

A magyar szent korona országainak növényi és állati olajokkal és zsiradékokkal való ellátására zsiradékügyi bizottság alakítottatik. A bizottság megalakítása iránt a kereskedelemügyi miniszter intézkedik.

A bizottság eredményes működése céljára a kereskedelemügyi miniszter elrendelheti, hogy az említett cikkek termelésében és

logyásztásában érdekelt vállalatok üzemenét ellenőrizze és evégoði az üzleti könyvekbe és levelezésekbe is betekintsen.

A bizottságot ebben a működésében az érdekelt vállalatok kötelesek teljes mértékben támogatni.

Aki az elrendelt bejelentést nem teljesíti, vagy a bizottságnak az ellenőrzésre vonatkozó rendelkezéseit meg nem tartja, az amennyiben cselekménye súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kitérés követ el, és hat hónapig terjedhető elzárással és kétezer koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Arad, 1916. augusztus 26.

Green, főkapitány.

7. A munkát elnyerő vállalkozó tartozik biztosítékát a fel-
emelni.

8. A város fentartja magának azon jogot, hogy a beérkezett ajánlatok közül tekintet nélkül szabadon választhasson.

9. Az ajánlattevők ajánlataikkal a végleges döntésig kötelezettségben maradnak.

10. Az ajánlatban világosan kitéendő, hogy ajánlattevő a feltételeket ismeri és elfogadja.

11. A versenytárgyalás a fenti napon az ajánlatok felbontásával veszi kezdetét. Az ajánlatok felbontásánál az ajánlattevők, vagy igazolt képviselői jelen lehetnek.

12. Az ajánlatok felett Arad sz. kir. város törvényhatósága dönt.

13. Táviratilag beadott ajánlatok és pótajánlatok ügyekembe nem vétetnek.

Arad, 1916. július hó 24-én.

A gazdasági szék.

Magyar gyógyborok

Kitünő minőségű hegyaljai fehér
édes borral készítve.

Vasas chinabor. Elsőrangú minőségű, vércépbő
gyógybor, vérszegények, láb-
badozók, sápkóros gyermekek részére kiváló erősítő szer. Benne
a chinin- és vas nagy gyógyereje kiválóan érvényesül. Kis
palack ára: 2 korona 80 fillér. Nagy palack ára: 4 korona.

Condurongó bor. Kiváló gyomorerosító szer.
finom fűszeres ízű, zson-
gító, a gyomorra és belekre jótékony hatást gyakorló gyógybor.
Gyomorbetegség részére és ott, ahol a condurongó kéreg ja-
valva van. Egy palack ára: 3 korona.

Pepsin bor. Egyesíti a pepszin és a sósav jó tulaj-
donságait és kiválóan alkalmas a most
nehézzen beszerezhető Acidol pepszin helyettesítésére. Gyenge
emésztésnél igen ajánlatos. Egy palack ára: 3 kor. 60 fillér.

Kapható a készítőnél:

Rozsnyay Mátyás gyógy-
szertárában Arad, Szabadság-tér.

1916—1916. g.

Versenytárgyalási hirdetmény.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a megfigyelő telep kibőví-
tésével kapcsolatosan a szükséges újépítés, átalkítás, kövezés, csa-
tornázás és kerítés készítésére, a törvényhatósági bizottság jóváha-
gyásától feltételezetlenül, f. é. október hó 2-án d. e. 10 órakor zárt
írásban versenytárgyalást tesz, a munkák következő csoportosítása
mellette:

I. Két megfigyelő épület építésének minden munkája és a régi
épület átalakítási munkái.

II. Kövezés és csapadékvíz csatorna készítése.

III. Villamvilágítási berendezés.

1. Az építési munkálatok folyó évben megkezdendők, az új épü-
letek tető alá hozandók. A belső munkák és a II., III. csoportbeliek
1917. év tavaszán esaközrendők, úgy, hogy az összes munkák 1917.
évi június hó 1-re elkészüljenek.

2. A versenytárgyaláson minden hazai iparos részt vehet, ki ipara
gyakorlására engedéllyel bír. Azon pályázók, kik a szóban forgó mun-
kálat teljesítésére hatóságilag engedéllyel nem bírnak, kötelesek aján-
latukban ny köpesítéssel bíró megbízottat megnevezni tartoznak és
köpesítését okmányilag igazolni. Azon ajánlattevők, akik Arad sz.
kir. város közönségével üzleti viszonyban nem állottak, tartoznak
megbízáhatóságukat azon kereskedelmi és iparkamara bizonyítvánnyal
igazolni, melyhez vállalatuk telepe tartozik.

3. Az ajánlatok pecséttel lezárt borítékban egy koronás bélyeg-
gel ellátva a fenti nap délelőtt 10 óráig a h. polgármesterhez nyuj-
tandók be. Az elkészett, vagy szabálytalan ajánlatok nem vétetnek
figyelembe. Ajánlat tétel minden egyes csoportra külön-külön, vagy
együttösen a három csoportra.

4. Az ajánlati költségvetési táblák és a tervmásolatok az I.
csoportra vonatkozólag 5 koronáért, a II. és III. csoportbeliek 1 koroná-
ért a városi mérnöki hivatalban beszerezhetők. Az ajánlatok a
végösszegek számításánál és a munkák való pontos feltüntetésével
eszközök be.

5. Az ajánlatokhoz a szükséges bányapénznek a városi pénztárba
való letételt nyújtani csatornázás.

6. A felhasználandó anyagok kivételg hazai gyártmányok le-
gyenek.

„EOS”

tisztá zsiranyagból készült

cipőtisztító

megint kapható minden színben

1 doboz 90 fillér**CIPŐTŐZSDE**

Andrássy-ut 22. :: Telefon 10—44.

Értesítés!**Az „IBOLYA DORÉ”**

készítményeink a mai naptól kezdve a következő árakban ke-
rülnek forgalomba: Ibolya Doré-crém egy tégely K 1.50,
Ibolya Doré-szappan 1 darab K 1.50, Ibolya Doré-tej 1 üveg
1.50, Ibolya Doré-hölgypor 1 doboz K 1.50.

Legjobb fekete v. barna Egy pár perc alatt bármely haját
vagy bajuszt a legszebb állandó
fekete színre lehet festeni, anél-
kül, hogy a színt le lehet mosni.

Hajfestő**a „Melogen”. Ára 2.40 korona.**

Szőrvesztő-Dephor. E kitünő, a maga nemében párat-
lan szerrel minden alkalmatlan
szőrszál aro, nyak vagy karokról stb, minden fájdalom nélkül
pár perc alatt okvetlen eltávolítható. — Ára utasításnál 1 korona.

A fenti szerek kap-
hatók a készítőnél **Hajós Arpád** gyógyszer-
házban

ARAD, Andrássy-tér 22. sz.

Alapítástól 1864. évben az Aradmegyei Közközhöz számára.

